

Posamezne številke:
Navadne Din 1.—
ob nedeljah Din 1.50.

„TABOR“ izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 13. uri s
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po pošti D 12.50, za ino-
zemstvo D 20.50, dostavljen na dom
D 14.—, na izkaznice D 12.50,
inacrat po dogovoru.

Naroča se pri upravi „TABORA“,
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poština plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1.—
ob nedeljah Din 1.50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4. I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 278.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4. pritišlj. desno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštomatovski
račun št. 11.757.

Na naročila brez denarja se na-
zira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: IV.

Maribor, petek 25. maja 1923.

Številka: 116

Federalisti in zunanja politika.

Na zunanji politiki smo zainteresirani vsi brez razlike plemen in strank. Pred zunanjim svetom stojimo kot državna enota; v tujih očeh smo hočeš-nočeš centralizirani, kajti ni mogoče, da bi vsaka pokrajina posebej določala svoje razmerje do sosednjih držav. V zunanji politiki ne gre za nič drugega kot za to, da varujemo mednarodne temelje, na katerih stoji naša država. Zato si morajo biti vse odgovorne stranke (plemena itd.) v svesti, da imajo pod sabo le en mednarodni temelj in če bi si vsaka volila svojega, potem mora država v najkrajšem času razpasti. Naši konfederalisti se sami zavedajo, da mora imeti država na zunanji eno suvereniteto, in pred njo naj se vkloni suvereniteta posameznih konfederiranih držav. Dr. Horvat, ki pod Avstro-Ogrsko ni delal konfederativnih načrtov, dasi so bili tam daleko potrebnejši in upravičenejši, je nedavno objavil od Radića inspirirani načrt o konfederativni ureditvi sedanje države. Ta načrt, ki seveda velja le teoretično, ker je v najboljšem slučaju, da bi namreč res prišlo do »sporazuma«, zgolj predlog ene strani, ki mu manjka predlog druge strani, brez katerega ni kompromisa, (t. j. edino mogočega izhoda), ta dr. Horvatov načrt vsebuje tudi predlog o samo enem ministrstvu zunanjih zadev, »pod katerega spadajo vsi naši konzuli in poslaniki v tujih državah«. Seveda bi bilo tudi tu uveljavljeno načelo separatizma. Srbi naj bi se brigali v prvi vrsti za Grčijo, Bolgarijo, Albanijo, Turčijo in Romunijo, dočim bi Hrvti vzeli v zakup poslanštva v Italiji, Avstriji, Nemčiji. (Slovenci pa bi najbrž dobili vpliv na Siam ali pa morja celo na sveto nebesko monarhijo. Tega seveda dr. Horvat ne pove).

Če bi zunanja služba obstojala v samem vidiranju potnih listov in v sklepanju trgovskih zvez, bi se najbrž razdelitev interesnih sfer dala izvesti. Toda to je delo konzulatov, ni pa stvar diplomacije. Naša diplomacija bi morala zastopati v mednarodni oziroma meddržavni politiki strogo enotne smernice. Ne smelo bi se zgoditi, da bi n. pr. v slučaju katerega diplomatskega boja med Francijo in Nemčijo naš poslanik v Berlinu, ki bi bil Hrvat, dajal drugačne izjave kot bi jih dajal pariški poslanik Srb, a Slovenec pri poslanštvu v Vatikanu bi presenetil svet s tretjo izjavo, ki bi bila v nasprotju s srbsko in hrvatsko. Zunanja politika ni opereta, temveč odgovorna igra, pri kateri je treba dobro paziti na lastne in — kolikor mogoče — tudi na tuje karte. Enotna zunanja politika je za državo conditio sine qua non, osobito pa še za male države, o katerih še vedno velja besen o ovc in volku.

Izgleдалo bi, da bo Radićev blok molče ali odkrito priznal sedanje glavne smernice zunanje politike, ki so zlasti važne v 2 točkah: 1. mednarodno-politična stabilizacija srednje Evrope v smislu Male antante, 2. sodelovanje z zapadnimi državami za varnost evropskega mira (ki za sedaj sloni na veljavnosti mirovnih pogodb). Radić je v zadnjem času podal več izjav zunanjepolitičnega značaja, da se ne oziramo na njegovo pisarnico v »Slobod. Domu«, kjer vpleta v svojo republikansko politiko samega — kralja Velike Britanije. Te izjave nam pričajo, da federalistični blok smatra tudi najvitalnejša mednarodno-politična vprašanja za osebno in strankarsko zadevo. Radić misli, da mora tudi tu »separirati« in da ne sme priznati na pr. Maribor, da ne sme priznati kraljevanja, če ni on enak kralju.

Ne bomo ponavljali, kaj je povedal o zunanjih zadevah na svojem shodu v

Revolucija v Bolgariji?

Stambolijski zbežal iz Sofije. — Glavno mesto v rokah revolucionarjev. — Vse vesti še nepotrjene.

Beograd, 24. maja. (Izvirno.) »Preporod« objavlja sledečo brzojavko iz Skoplja: Glasom vesti, ki oficijelno še niso potrjene, je bil Stambolijski prisiljen zapustiti Sofijo. Revolucionarni odbor, ki se je polastil oblasti, je obsodil vse voditelje zemljoradniške stranke na smrt ter to sporočil tudi Stambolijskemu. Ministrski svet je imel predvčerajšnjem v rojstnem kraju Stambolijskega Fejo. Med sejo so oboroženi kmetje zastražili vse vhode v vas ter skrbeli za varnost. Sofijska policija je ukrenila vse potrebno, da vzpostavi zopet red in mir v državi.

Beograd, 24. maja. Iz Sofije poročajo: Pred tremi dnevi je bil aretiran na postaji Sarambel, proga Sofija-Plotis bivši finančni minister Marko Tulakov. A-

retirani minister se je ravno kar hramoval podati v Sofijo. Policija ga je odpravila v kraj, ki je zaenkrat še tajen. Aretacija ministra Tulakova je vzbudila velikansko senzacijo, ker je o njem znano, da je bil eden izmed najuglednejših članov Stambolijske vlade. Govori se, da je vzrok aretacije iskati v obdolžitvah o defraudaciji državnega denarja. Tulakov je stal zelo blizu organizaciji makedonstvujuščih.

Beograd, 24. maja. »Preporod« poroča iz Stipa, da je občinska uprava vasi Vladimirov izročila okrajni upravi v Paleski 18 bolgarskih eraričnih strojic, ki so jih poslali občini bolgarski komitaši. To bi bilo znamenje, da je Stambolijskega boj proti makedonstvujuščim vedno bolj uspešen.

Ostavka profesorjev ne bo sprejeta.

Beograd, 24. maja. (Izvirno.) Med sejo narodne skupščine je imel sejo tudi ministrski svet, na kateri je razpravljalo o demisiji srednješolskih profesorjev. Demisija bržkone ne bo sprejeta. Kaj se bo ukrenilo, da se ostavka prepriči, še ni sklenjeno. Minister Trifunović je dobil nalog, da se enkrat prouči svoj predlog glede ureditve proforskega vprašanja ter nato poroča ministrskemu svetu. Na-

dalje je bilo sklenjeno, da se bivši dvorec črnogorskega kralja Nikite spremeni v narodni muzej. Posebna komisija mora zbrati vse predmete, ki so bili last bivše črnogorske dinastije ter jih predati temu muzeju.

Beograd, 24. maja. Včeraj so se profesorji tukajšnje filozofske fakultete izjavili solidarni s srednješolskimi profesorji.

Pred volitvijo skupščinskega predsednika.

Beograd, 24. maja. (Izvirno.) Ker se danes obhaja praznik sv. Cirila in Metoda, ni bilo seje narodne skupščine. Jutri je na dnevnem redu volitev predsednika. Glede oseb, ki prihajajo v poštev, še ni

sklenjenega nič definitivnega ter se razpravlja vedno še o znanih kombinacijah. Vprašanje predsedstva bo na vsak način rešil radikalni klub, ne pa vlada.

Kongres nemške dermatološke družbe v Monakovem.

Monakovo, 22. maja. (Izvirno.) Včeraj se je vršila v veliki dvorani anatomičnega inštituta slovesna otvoritev 13. kongresa nemške dermatološke družbe. Udeležba iz vse Nemčije in sosednjih držav je ogromna. Med udeleženci je tudi več Japoncev. Iz Jugoslavije so se udeležili

kongresa zastopniki iz Beograda, Skoplja in Maribora (dr. Robić). Program je zelo obširen ter obsega skoraj vse panoge dermatologije in siplilologije. Posebno zanimiva bodo poročila o zdravljenju sifilide z bismutom, ki se je uporabljala prvič od Francozov Sazerac in Levaditi.

Italijansko-jugoslovenska konferenca odgođena.

Rim, 23. maja. (Izvirno.) Nadaljevanje zasedanja jugoslovensko-italijanske paritetne komisije, ki je bilo določeno za dne 25. maja, je vnovič za nekaj časa odgođeno.

Izmena brzojavk med Baldwinom in Mussolinijem.

Rim, 23. maja. (Izvirno.) Angleški ministrski predsednik Baldwin je poslal italijanskemu ministrskemu predsedniku Mussoliniju brzojavko, v kateri mu sporoča, da je prevzel vlado ter izraža upanje, da se bodo prijateljski odnosi med obema državama v bodoče ohranili in še bolj poglobili. Mussolini je odgovoril v posebni brzojavki, v kateri zagotavlja, da si bo vedno prizadeval, da ohrani do sedanje prijateljske odnose ter sporazumno sodelovanje obeh vlad.

Iz angleške vlade.

London, 23. maja. (Izvirno.) »Daily News« poroča, da so vsi člani dosedanjega kabineta pripravljeni prevzeti ista mesta v novi vladi.

Amerika in novi angleški premier.

Pariz, 23. maja. (Izvirno.) Glasom poročil »New York Herald« je bilo v Belu hiši imenovanje Baldwina sprejeto z navdušenjem in odobravanjem.

Atentati na varšavske redakcije.

Varšava, 23. maja. (Izvirno.) Danes zvečer je bil izvršen atentat na redakcijo narodno-demokratskega »Rzecz Pospolita« in organa zmerne levice »Kuriér Polski«. Ena bomba je eksplodirala v upravnistvu ter je povzročila večjo škodo, drugo bombo pa, ki je bila položena na stopnišču pred uredništvom »Gazete Poranne«, je nek urednik pravočasno opazil ter jo uničil.

Sklepi kongresa ameriških socialistov.

New York, 23. maja. (Izvirno.) Na socialističnem kongresu Zedinjenih držav je bila sprejeta resolucija, ki poziva vlado, naj vrne vsem političnim kaznjencem svobodo, nadalje protestira resolucija proti preganjanju socialistov v sovjetski Rusiji ter naproša sovjetsko vlado, naj opusti svojo protisocialistično politiko.

Mednarodni poljedelski kongres v Parizu.

Pariz, 23. maja. (Izvirno.) Danes je bil odprt v Parizu mednarodni poljedelski kongres ob številni udeležbi delegatov iz različnih držav.

BORZA.

Curib, 24. maja. Sklepní tečaj: Pariz 36.90, London 25.65, Berlin 0.01, Praga 16.555, Italija 26.70, New York 353.87, Dunaj 0.0078 ena osminka, žig. krone 0.007825, Budimpešta 0.10 ena osminka, Varšava 0.011, Sofija 4.65, Beograd 5.8125.

Borogaju, kjer je hrvatski narod vpregel v germanske službe in »obsodila« vse evropske države izvzemši Nemčijo in Rusijo. Radić je danes odgovoren le na znotraj, pa »o njegove izjave značilne le za smer našega »federalizma«, nikakor pa ne za zunanje-politično orientacijo našega celokupnega naroda.

V svojem zadnjem govoru se je federalistični (konfederalistični, avtonomistični... br... br...) prvak zopet dotaknil zunanje politike. Diskusija o tem je seveda popolnoma svobodna in nikomur ni prepovedano, da se ne sme ogrevati na pr. za zvezo naše države z Brazilijo in Chile. Tokrat Radić ni povzdigoval Nemčije in Rusije, temveč je delil svojo hvalo Italiji in Britaniji. Mussolini je po Radićevemu mnenju pacifist in noče rasne politike. (Kdo je v Italiji bolj bojevit in kdo bolj podčrtava raso kot fašisti?). Mussolini je imel sploh srečen dan z Radićem. On vodi »čovječansko, humanitarno politiko«. Britanija in Italija pripravljata blok miru. (Ali to ne smrdi po Radićevemu bloku »sporazuma« z afganistanskim Beogradom?) Radić seveda ne vidi, da je italijanski fašizem čisto imperijalistična smer, čije cilje je nadvlada italijanske rase na Adriji in v balkanskih državah. Ne vidi, da Italija noče niti slišati o pacifizmu, ker bi sicer ne prisegala na fašizem. Ne vidi tudi pojavov preorientacije na angleški strani, ki ne izvira iz kakih idealističnih motivov, marveč iz razočaranja angleškega velekapitala nad nasledstvenimi državami. Slep je za to, da bi utegnili italijansko-britanska zveza poseči tudi po naših mejah, pa je skrajno naivno, če jo Hrvti pozdravljajo bolj navdušeno nego Angleži.

Konstatiramo to kot jasen dokaz, da se Radićeve »smernice« ne krijejo z načeli, ki jih zastopajo v zunanji politiki države Male antante. Federalisti pozdravljajo blok, ki je naperjen proti našim pravicam na Jadranu, ne naglašajo pa potrebo, da se proti temu bloku ojači blok malih držav, ki bo branil sedanjo državno razmejitev v Srednji Evropi. Ciganski potomec Radić je poln oportunitizma: ukloni se pred Nemci, ukloni pred Italijani in Angleži, povsod se laska, prilizuje, hvali »čovječanstvo«, vse pa pre-soja z razgleda na zagrebškem Kapitolu. V isti sapi hvali italijanski pacifizem in grozi Italijanom, da jih pomeče v morje, če pridejo v Dalmacijo. Ako bodo Italijani prišli v Dalmacijo, ne bo to morje dišalo po zagrebški kavarni, marveč se bo treba narodu snoprijeti na smrt in življenje. Za tak slučaj pa ne zadostujejo Turapoljci z generalissimom Radićem, temveč je treba postaviti nasproti Italiji (Angliji in event. Nemčiji za njenim hrbtom) ne samo stnjen, enoten odpor vsega južnoslov. naroda, ampak tudi odpor Male antante in Francije.

O kakih enotnih smernicah federalističnega in unitarističnega dela naših političnih življenj ne moremo govoriti. Na tej podlagi si lahko zamišljamo, kako bi izledala skupna zunanja politika konfederacije SHS. Kaosu na znotraj bi sledil kaos na zunaj. Smejali bi se »pacifisti« tiste sorte kot so Mussolini in angleški konzervativci. Na slovenskih mejah bi oživelo vprašanje »rekifikacije« »plebiscitov«, v Dalmaciji pa bi se oglašila »pravica rimskega imperija«. Zunanja politika, ki ne računa z veljavnostjo mirovnih pogodb, je tako opasna kakor notranja politika, ki se upira na trenutne strankarske uspehe in podpira na vsa moč sredobežne sile.

Naročajte
Jadransko Stražo!

Volitve v Španiji.

Razmere na Španskem so za nas prava španska vasa. O nedavno izvršenih volitvah v Španiji povzamemo iz ruskega dnevnika »Rulje« sledeče poročilo:

Zgodovinske izkušnje nam kažejo, da je v Španiji postalo naravnost zakonito: Pri volitvah zmagala vedno le ona stranka, ki je v trenutku na vladi. Ta politični zakon so potrdile tudi zadnje volitve, ki so se vršile dne 29. aprila. Pokazale so, kako nepotrebna je pravzaprav volilna procedura, napram kateri je ljudstvo docela ravnodušno. Od 410 poslancev jih je bilo 146 izvoljenih brez protikandidata, v sedel česar se tudi volitve niso vršile. Na ta način so prišli v parlament poslanci štirih velikih oblasti: Kordove, Mursije, Luga in Almerije. Liberalni ministrski predsednik markiz d' Aljupemas, ki je bil na vladi tudi l. 1916, a se takrat ni vmešaval v volilno borbo — kar je skrajšal osamel pojav v zgodovini španskega parlamentarizma — se je tokrat zašel k previdnosti svojih prednikov in je ukrenil vse potrebno, da zagotovi zmago vladni stranki. Tako je na pr. enostavno razveljavil 500 volilnih glasov konzervativnih merov in članov municipalnih svetov ter jih nadomestil z vladnimi pristasi. Zato je bil volilni izid skoraj natančno tak, kakor ga je pričakovala vlada. V novi zbornici razpolaga vlada z večino 235 poslancev, dočim je opozicijski skupaj 173.

Vzlic vsem preventivnim ukrepom pa so nastopila tudi razna nepričakovana iznenadenja. Sem spada zmaga socialistov v Madridu, ki so dobili v španski prestolici 5 mandatov; med drugimi je bil izvoljen stari, sloviti voditelj španskega socializma Pablo Iglesias. Vladni listi skušajo to dejstvo razložiti po svoje: mnogo volilcev je od nezadovoljstva nad prejšnjo vlado, ki je zakrivila poraz španskih čet v Maroku (l. 1921), glasovalo za skrajno opozicijo.

V prestolici Katalonije, Barceloni, so bile volitve še prav posebno zanimive. Predvsem je tu že od nekdaj gnezdo revolucijonarnih pokretov, ki se sedaj izražajo v močnem sindikalnem gibanju, dočim je ostalo prebivalstvo zelo naklonjeno federalizmu (regionalizmu). Delavske skupine se volitev sploh niso udeležile, s čimer so hoteli sindikalisti pokazati, da jim je vseeno, kaj dela španski parlament. Slično stališče je zavzela že par mesecev poprej »narodno-socialistična stranka« (partido social popular), ki je izjavila v svojem manifestu, da se ne udeležijo volitev, češ, da v Španiji ni garancije, da bi se idejna borba vršila povsem svobodno in tudi zato, ker vse napake parlamentarizma niso nikjer odstranile v samem parlamentu, ampak življenja njega. Zato »bi bilo nelogično, če bi hoteli priti v parlament, dasi vsak dan naglašamo, da je parlamentarno delo brezuspešno«. V Barceloni so se udeležile volitev samo tri stranke: zmerni regionalisti (avtonomisti), skrajni federalisti, ki tvorijo stranko z nazivom »katalanska

aktivna stranka« in radikalni republikanci, od katerih si je priboril mandat znani španski republikanec Lern.

Kakor kažejo dogodki v Barceloni in Bilbao — dveh središčih španskega revolucijonarnega pokreta — nastopajo v Španiji zelo resni procesi, ki jih parlamentarne volitve skoraj niti ne kažejo. V obeh mestih, ki sta središči španske industrije, je zadnja leta nekoliko ponehala razredna borba, ki je bila tam vsedkar zelo ostra; v novejšem času pa je političen terorizem narasel iznova in dobil nevarne oblike. V marcu t. l. je bil ubit v Barceloni agilni delavski organizator Salvador Seghí, temu so potem sledili drugi atentati. Razvijati se je začelo tudi fašistovsko gibanje po italijanskem vzorcu, čigar cilj je energična borba proti revolucijonarnemu sindikalizmu. Zelo značilno je tudi to, da so španski listi nedavno objavili vest, da se namerava kralj odreči prestolu. Da ta vest ni bila prazna reč, pričajo, da se sam kralj čutil dolžnega objaviti demanti, v katerem naglašajo, da bi bil njegov odstop v tem kritičnem trenutku navadno dezertarstvo. Taki glasovi, ki jih mora sam kralj popravljati, nam pričajo, da ni mogoče soditi političnih razmer na Španskem na podlagi volilnega izida, ampak da rujejo pod parlamentom resni socialno-politični procesi.

Politične vesti.

* **Radičevska poplava v Prekmurju.** Minulo nedeljo je prišlo menda osem radičevskih poslancev in drugih agentov Radiča v Prekmurje ter priredilo celo vrsto shodov. Republike sicer niso še prinesli, pač pa cele koše obljub, češ, da se Radič sedaj pogaja s srbskim kraljem, ki mu bo prepustil hrvatske in slovenske dežele. Po Radičevem zavezniku dr. Korošcu so neusmiljeno udrihali, češ, da pri prihodnjih volitvah Radič že namlata tudi Korošca.

* **Verifikacijska debata v narodni skupščini** se je vršila zadnje dni in je bila le v toliko zanimiva, ker so radikalni menda pod vplivom Radičevih blodenj na binkoštni pondeljek občutili naenkrat potrebo, da ne izvrše v verifikacijskem odboru sklenjenega nasilja nad demokratsko stranko. Tam so, kakor znano, sklenili razveljavljanje dveh demokratskih list (timoškega in črnogorskega volilnega okrožja) v celoti, ker sta bila nosilca teh dveh list po mnenju radikalcev dva moža, ki bi po zakonu ne bila upravičena do pasivne volilne pravice. Demokrat dr. Kumanudi je v obširnem govoru utemeljil nepravilnost sklepa verifikacijskega odbora. Poslanec Nastos Petrovič (radikal) je predlagal, naj se ne uničijo cele liste, ampak naj se mesto nosilcev obeh list, ki nimata pasivne volilne pravice in je njihova izvolitev neveljavna, vpokličejo najmočnejši srezki kandidati. Poročevalec verifikacijskega odbora je usvojil ta predlog.

* **Iz verifikacijskega odbora.** V sredo 23. tm. je odbor razpravljaj o odložitvi

mandatov onih poslancev, ki so bili izvoljeni v po dveh okrožjih. Dr. Korošec se je na podlagi čl. 85 vol. zakona priznal mandat za vol. okrožje Maribor-Celje, za ljubljansko volilno okrožje je vpoklican posestnik Jos. Nemanjč. Dr. Lukinič se je odpovedal liško-krbavskemu mandatu ter je obdržal zagrebški; v liško-krbavskem okrožju stopi na njegovo mesto dr. Giorgje Branković iz Otočca.

* **Radikalni slepomišljo naprej.** Na eni strani pošiljajo vedno znova svoje emisarje k Radiču in se pogajajo z njim, na drugi strani pa minister Marković v narodni skupščini (v nočni seji od 23. na 24. tm.) izjavlja, da nimajo radikali z Radičem nikakega sporazuma in da delajo svojo politiko. Na eni strani je isti Marković v isti seji obdolžil Davidoviča razbitja državotvorne fronte, ker je šel na znani zagrebški kongres, na drugi strani pa isti radikali gredo še dalje negoto je šel Davidovič in se pogajajo z najhujšim nasprotnikom edinstvene države. Težko je, ne zapisati na naslov takih slepomišarjev imena, ki ga zaslužijo.

* **Aretirani bolgarski minister.** Na postaji Sarambej (proga Sofija-Plovdiv) je bil aretiran bolgarski finančni minister Turlakov, ki se je vračal v Sofijo. Aretacija je vzbudila v Sofiji veliko senzacijo tem bolj, ker je bil Turlakov eden najuglednejših članov kabine Stamboljskega. Aretacija je baje v zvezi z raznimi zlorabami in s prenatragim obogatitvijo v položaju fin. ministra. Trdi se tudi, da je bil v ozkih stikih z makedonstvujušimi.

Dnevna kronika.

Železnica Murska Sobota—Ormož.

Gradbena dela te takozvane prekmurske železnice so v polnem teku. Nasipna dela od Murske Sobotice do Mure so končana in že v kratkem bodo končana tudi enaka dela od Mure do preko Ljutomerja, ter od Ormoža proti Pavlovce. Na celi progi dela danes krog 1000 delavcev, kar je že s stališča zaposlenosti naših ljudi velikega pomena. Veliko delavcev je Srbov in Rusov. V lanskem proračunu odobreni kredit 10 mil. dinarjev bo kmalu izrpan in nujna potreba je, da se čim prej spravi pod streho novi državni proračun ter v njem nadaljni krediti za gradnjo železnice. Ako se to ne zgodi že tekom julija, bodo nekega lepega dne zastala vsa dela ter bo utrpelo prebivalstvo in država veliko gospodarsko škodo. Lani se je neprestano brigal za stvar takratni poslanec dr. Kukovec, sedajni oficijelni zastopniki ljudstva, klerikalni poslanci, pa očitno nimajo interesa na stvari. Zahtevamo, da store svojo dolžnost in storijo vse, da ne pride nadaljevanje gradnje železnice v nevarnost. Okrajni zastopi Ljutomerja, ormoški in gornjeradgorski ter prizadeje večje občine so opozorili merodajna mesta na položaj ter jih pozvali, da se za zadevo zavzamejo.

nozelenkastega, drobnega, na prvi pogled odurnega obličja.

Pozdravil me je hlapčevsko ponižno z jokavim glasom:

»Oh, hvala lepa, gospod doktor, da ste prišli! Ali — bojim se, da smo vas prepozno poklicali!«

Ze sem imel na jeziku trde besede: »Čakate, dokler vam smrt v grlo ne sili. Potem pa zahtevate v svoji naivni nemarnosti, da naj zdravnik čudeže dela.«

Tedaj pa sem zapazil skozi mračno ozračje poleg odmljenih kuhinjskih duri štiri otroke v dozdveni starosti od treh do desetih let. Zadnji je bil tisti, ki je prišel pome.

Stali so v vrsti po velikosti drug poleg drugega. Prvi in zadnji sta bila dekca, v sredi deklici. Plaho, kakor mlade lastavke ob hudi uri so zrlji vame. Večja dva sta prifajeno ihtela, kakor da razumeta resnost položaja.

Požrl sem ob tem prizoru trde besede, ki so mi bile na jeziku in vprašal sem z mirnim sočutjem:

»Kako dolgo pa je že bolna vaša soproga? Saj menda je bolnica vaša soproga, ne li?«

»Da, da, gospod doktor, moja žena je,« je odvrnil s stisnjenim glasom. »Pred enim mesecem se je hudo prehladila, tako da je obležala. Šibka pa je že bila prej. Nekaj dni je tedaj ležala ter se je zdravila z domačimi zdravili. Potem pa je

— Agrarni urad v Murski Soboti razpuščen. Ministrstvo za agrarno reformo je razpustilo agrarni urad v Murski Soboti. Njegove agende prevzame mariborski okrajni agrarni urad. Osojbe bo porazdeljeno na druge urade.

— **Odbor za prenos kosti Ivana Endličerja** naproša vse one, ki so prijeli nabiralne pole, da nabirajo prostovoljne prispevke za prenos mučeniških kosti, da te nemudoma pošljejo predsedniku odbora g. Evgenu Lovšinu, Ljubljana, Miklošičeva c. 15. Nadalje naznanja odbor vsemu nacionalnemu občinstvu, da ima zalogi še nekaj števil »Glasa Jugas«, ki jih je izdala takratna srednješolska omladina. Aktualna vsebina teh števil je obenem tudi lep spomin na takratno jugoslovansko gibanje. Cena posameznih števil je 10 D. Izšla sta le dve številki. Naročajo se pri g. Viktorju Zalar, Ljubljana, Sv. Petra c. 26. Prosimo tudi vse one, ki so sodelovali pri takratnem dijaškemu gibanju, da sporoče svoje naslove g. Lovšinu in da se udeležijo pogrebnih svečanosti, ki se bodo vršile dne 2. junija v Ljubljani. — Odbor.

— **Izgnubljen potni list.** Katarina Kuznič iz Dubrave iz preloškega okraja je izgubila v Čakovcu svoj potni list za Severno Ameriko z drugimi potrebnimi dokumenti in potrdili ter ček na 25 dolarjev in vozno karto za parnik. Ker je mogoče, da bo najditelj poskušal ček vnovčiti, opozarjamo vsakogar, naj se pred nakupom čeka prepriča, če je ponudnik res pravi lastnik, sicer pa naj ga prijavi najbližji oblasti (orožniški postaji).

— **Opozoritev delavstvu!** Poslaništvo naše kraljevine v Madridu javlja, da v zadnjem času prihaja v Španijo mnogo naših delavcev iskat dela. Ker je v Španiji velianska brezposelnost, se ljudstvo opozarja, naj nihče ne hodi tja in ne dela sebi in našemu poslaništvu nepotrebnih stroškov.

— **Železniška nesreča v Vuzenici.** Pri večernem koroškem vlaku, ki vozi iz Vuzenice krog 18. ure, se je v sredo pripetila nesreča, ki je zahtevala človeško žrtev. V zadnjem trenutku je prihitel na kolodvor 26letni sodarski pomočnik Ant. Ratisnoj. V hipu, ko se je začel vlak premikati, je hotel pred lokomotivo prekorati tir. Bil pa je tako neopreviden, da je prišel pod lokomotivo, ki ga je več metrov daleč vlekla za seboj. Nezvestnega so prepeljali v Maribor, kjer ga je rešilni oddelek prepeljal s kolodvora v bolnico. Zdravnik je ugotovil poškodovanje lobanje in pretresanje možganov. Kljub takojšnji zdravniški pomoči je ponesrečenec danes ponoči umrl, brez da bi bil še prišel k zavesti.

— **Davek na lovske puške.** Finančno ministrstvo namerava uvesti nov davek na puške. Davku so podvržene vse lovske puške. Davek plača gospodar za vse puške, ki jih rabi ali nosi njegovo osobe, bodisi služabniki, lovci, gozdarji in drugi. Ob volitvah obljubljeni klerikani raj se kaže vedno jasneje. Kmalu bomo imeli tudi davek na klobuke, čevlje in bogve kaj še vse.

Poslednji pozdrav.

Spisal Ptujski.

To je vse lepo in prav. Ali zdi se mi, da človek prejkotne teh vprašanj ne bo nikdar tako točno rešil, da bi bil vsak dvom izključen. Če pa bi se enkrat zgodilo, da bi padla tajnostna koprena in bi se pokazala našim očem čista resnica v vsej svoji lepoti ali pa tudi grozoti, tedaj bi izgubilo življenje tisti mističen čar ki mu daje dobršni del vsebine in vrednosti. Podobno bi bilo tekmi, pri kateri je izid povsem naprej gotov.

Priznati sicer moram, da kot zdravnik, v vednem boju z uporno snovjo, proučevanju teh važnih vprašanj nisem posvetil zadostne pozornosti. Kam vodi Haron duše, ko se ločijo od telesa, in kaj se z njimi godi tam onkraj Stiksa, o tem fem bolj malo razgrabljal. Mnogokatero umiranje sem videl, no gledal sem v smrti vedno le zaključek materijalnega življenja vsled naravnega ali nasilnega izčrpanja življenjskih sil.

Pred kratkim pa sem prisostvoval umiranju, ki me je globoko ganilo, ter me močno prisililo, da sem začel razmišljati o bajnem kraljestvu, kjer naj bi živele duše svoje prekrogobno življenje. Delovalo mi name umiranje kot tako, nego oseba umirajoče in okolnosti, v katerih se je zgodilo.

Bil sem baš zatopljen v misli o neodpravljeni pristanosti, s katero deli že rojstvo samo bodočim ljudem tako nenake dote telesnih in duševnih sposobnosti, ko nekdo naglo sunkoma pozvoni. Koj nato pridrvi v ordinacijsko sobo težko sopeč simpatičen, kakih deset let stari deček v poguljeni obleki.

»Gospod doktor!« je pričel močno dehteč, skoraj jokaje. Beseda mu je v grlu zastala.

»Gospod doktor!« je nadaljeval čez nekaj trenutkov, ko je prišel zopet do diha. »Prosim vas, — papa vas prosi — naša mama je težko bolna. — Prosim vas, da jo pridete pogledat. Bojim se, da bi nam umrla.«

Potolažil sem ga z zagotovilom, da mamici ne bomo pustili umreti in da pridem takoj k njim na dom. Ko mi je nato povedal naslov njihovega stanovanja, se je s pogledom, polnim hvalečnosti poslovlil. — »Pa da pridete prav gotovo, gospod doktor,« je še enkrat pri vratih boječe zaklical.

Stanovali so v četrtem nadstropju stare hiše v ozki, stranski ulici, nekaj nad pet minut od mene proč.

Zarumenela vizitnica na durih je razodevala ime, priimek in poklic stanovanjskega glavarja. Bil je uradnik nižjega čina.

Odpri mi je visokostasen, nekoliko skrivljen mož nedoločljive starosti. tem-

vstala, čeprav se ni bila zdrava. Prisilila se je zavoljo otrok. Tako se je 14 dni vlekla okrog po hiši kakor meglja brez vetra.

»To ni prav, to ni prav! Tako zanemarjenje se čisto hudo maščuje,« sem pripomnil jaz resno.

»Res je tako, gospod doktor,« je pripomnil mož. V njegovih besedah sta se izražala bol in obup. — »Sili sem jo, da bi šla k zdravniku. Ampak ona je odlašala in odlašala, češ, kakor je bolezen sama prišla, tako bode tudi sama odšla. Saj vidiš, je dejala, da komaj lakoto preganjamo, zdravniki pa stanejo in zdravila so draga. Počasi bo že boljše. Tako je prišlo, da je nocoj po noči kri bruhala in danes zjutraj zopet. Podobna je že boli smrti kakor življenju.«

Stopil sem v sobo, kjer je ležala bolnica. Ovenelih, voščeno-belih lic je ležala na postelji slonečega na vzvišenem vzglavju. Skaljeni pogledi njenih udrtih oči so bili strmeče uprti tja nekam v nedoločno daljo. Okoščenele ročice je imela nad odejo sklenjene v molitev. Mehanično je prigibala nemirne prste.

V sobi, v kateri je spalo, po posteljah sodeč vseh šest oseb, je bil zatohel vzduh zopernokislega okusa. Oprava s posteljinino vred je pričala o skromnih razmerah, ki so vladale v družini. Ko sem se približal postelji, je bolnica nekako nagnila glavo napram meni, in da bi se bil

Mariborske vesti.

Maribor, 24. maja 1932.

— Reven dijak-akademik, kateri študira v inozemstvu in se pripravlja za drugi rigoroz, nima sredstev, da bi si nabavil potrebnih knjig, zato vljudno prosil dobrega srca, da se ga usmilijo in mu pomagajo! Zelo bode hvaležen in vsaka najmanjša vsota bo dobro došla. Vpošlje naj se na upravo »Tabor« in sicer do 15. julija.

— General Le Ronde v Novem Sadu. Te dni je obiskal francoski general Le Ronde, ki se mudi v Beogradu. Novi Sad, ogledal si je vojaško letališče ter se celje časa razgovarjal z našimi oficirji, razsti z onimi, ki so bili za časa svetovne vojne v francoski službi. Z njegovim obiskom je v zvezi tudi zgradba tovarne letal v Novem Sadu, ki nam bi jo zgradila najbrž Francija v obliki posojila. Po ogledu vseh naših naprav mu je priredil oficirski zbor v hotelu »Maribor« južno, nakar se je general vrnil v Beograd.

— Žrtve bikov. Sedemdesetletni pastir Mita Vukimir v Begeču je na binkoštno soboto kakor običajno, gnil svojo čredo na pašo. Med drugo živino mu je bil izročen v varstvo tudi bik, ki je bil zelo hud. Starček je moral že večkrat pobegniti pred njim. Tudi tokrat se je bik, takoj ko ga je opazil, zakadil proti njemu. Starček se mu ni mogel več umakniti in bik ga je nabodel na roge ter ga z vso silo treščil ob zemljo, tako da mu je strel nekaj reber in mu prizadejal več težkih notranjih poškodb. V brezupnem stanju so prepeljali starčka v novosadsko bolnico. Zdravniki nimajo upanja, da bi oživel. Drug tak slučaj se je pripetil istega dne v Novem Sadu. Nek mesarski pomočnik je gnil čredo ovac na pašo. Ena ovca se je zatekla med krave. Ko jo je hotel odgnati od krav nazaj k čredi, se je zapodil proti njemu bik, ki ga je prejel v lopat ter ga podrl na tla. Zlomil mu je nogo in nekaj reber. Prepeljali so ga takoj v bolnico, kjer pa v mesnico.

— Senzacionalna aretacija madžarskega vohuna v Bratislavi. V Bratislavi je bil te dni aretiran nek Anton Blatony iz Budimpešte, ki je brez potnega lista prekorajčil mejo. Vabil je češkoslovaške državljane k vstopu v madžarsko armado. Več oseb je že odpotovalo v Nagykanyizso. Pri zaslišanju je izjavil, da je nabiral samo godbenike. Predan je bil sodišču, ki bo postopalo proti njemu v smislu zakona o zaščiti države.

JDS.

Krajevna organizacija JDS v Ljutomeru je imela v torek 22. tm. izredni občni zbor, kot nadaljevanje zadnjega rednega občnega zbora, ob čem udeležbi članov. Po podanih poročilih o delovanju in po političnem poročilu urednika Spindlerja se je izvolil sledeči odbor: notar dr. Ivan Stojan predsednik, dr. M. Stanjko podpredsednik, Miroslav Marš tajnik, Ema Zelinko blagajnik, Janko Horvat in Franjo Lubej odbornika, Jože Jelovšek in Ciril Mikl namestnika. Delegat je dr. M. Stanjko, namestnik Fr. Seršen. Organizacija bo raztegnila svoj delokrog v okoliške občine in osnovala tudi nekaj novih organizacij.

izraz njenega obličja kakorkoli izpremenil.

Preiskal in pretipal sem jo in spoznal takoj, da tu človeška umetnost več ne izda. V njenem telesu je bila le še betvica življenja. Njeni dnevi so bili šteti, mogoče tudi že ure.

V tistem trenutku sem pomislil na otroke, ki so plaho ostali ob kuhinjskih durih in imel sem občutek, kakor da gledam sprazene konje, ki drviijo v divjem nevezdržnem teku naravnost proti grači brezskrbne, nevarnosti ne sluteče dece. Že vidiš neodvračljivo nesrečo, ki se mora zdati pa zdaj zgoditi. Groza te spreleti, dih ti zastane in bolesti se ti skrbi srce...

»Ni pomoči...!« je vzdihnila z ubitim, komaj še slišnim glasom.

Zazdelo se mi je, da brni v tem vzdihu še mala iskrica upa in poskusil sem bolnico potolažiti s slabotnimi, brezuspešnimi besedami.

»Ah! Nič ne bo! Z menoj gre h koncu. Vedno bližje in bližje prihaja angelj smrti. Ne bi se ga bala! — Ali moji otroci, moji otroci! — Ubogi črvički, je dahnila počasi, pretrgoma.

(Konec prih.)

m Himen. Poročil se je na Bledu g. Janko Zorko, uradnik tukajšnje Mešne hranilnice z gđ. Betko Ravnikovo v Bledu. Bilo srečno!

m Prihodnje porotno zasedanje mariborskega porotnega sodišča se vrši dne 11. junija. Doslej je ugotovljenih 10 slučajev, skupno pa bo krog 15 razprav.

m Glasbena Matica. Sinoči so bili prebivalci Jenkove in spodnje Gosposke ulice najbrž prijetno iznenadeni, kajti okrog pol 23. ure se je razleglo krasno petje po zraku. Moški zbor Glasbene Matice je namreč priredil podoknico svojemu tajniku, g. Zorkotu in njegovi mladi ženki, ko je privikrat prestopila prag svojega novega domovanja. Začetek je bil lep, naj jima tudi bodoči dnovi teko tako mirno in skladno.

m Na naslov vodstva bolniških blagajen v Ljubljani. Blagoslov centralistične uprave v Ljubljani čutimo mi v Mariboru tudi pri bolniški blagajni. — Uslužbenstvo in delavstvo mora plačevati visoke svote v blagajno, od nje pa nima drugega nego sitnosti. Znani so nam nujni slučaji v katerih so naši zdravniki zahtevali od Ljubljane za člane dovoljenja za zdravljenje, za zobovje, proteze itd. Iz Ljubljane pa ni nobene rešitve, ali pa pride ko je že prepozno. Sicer pa je vse zdravljenje bolniške blagajne več ali manj fuzorno. Član mora redno plačevati, zdravi pa se ga »na hitro roko«, samo da se ga odpravi. Nekateri člani plačujejo v blagajno leta in leta in bi z denarjem, ki ga vplačajo, lahko šli v najboljše sanatorije, ko pa pride potreba seči po pravicah, ki jih nudi članstvo, se zdravijo s praški. Ves sedanj sistem je slab, najslabše pa je, da ima tudi za nas glavno besedo Ljubljana. Zato je splošna zahteva članstva, naj se ves sistem preuredi ter naj se severna Slovenija loči od Ljubljane. Treba pa je obračunati tudi z birokratizmom, ki ni nikjer dober, najmanj pa pri takem zavodu. Dokler se to ne zgodi, bo bolniška blagajna sama sebi namen, ne pa članom, ki plačujejo težko prislužen, stotake.

m Atelje »Makarte«. Zadnjič smo nekoč poročali, da je lastnik fotoateljaja »Makarte« v Slovenski ulici Nemeš, kakor pa doznavamo je g. Vladislav Biesik, lastnik ateljeja Slovan. Njegov oče je bil Poljak, mati Hrvatca, soproga pa je Čehinja. G. Biesik je obenem tudi član Slovenskega obrtnega društva in Češkega kluba.

m Novo zbirko knjig je nakupila »Ljudska knjižnica«. Tokrat je posebno zastopana dramatika; tako si je knjižnica nabavila zbrane spise slovitega nemškega dramatika Gerharta Hauptmanna, drame M. Maeterlincka in drugih modernih dramatikov. Na novo je dobila »Ljudska knjižnica« več romanov znanega pisatelja Karla Gjellerupa. Tudi slovenski oddelek je postal bogatejši za celo vrsto odličnih knjig, ki so doslej manjkale. »Ljudska knjižnica« se vedno bolj izpopolnjuje in postaja pravo kulturno ognjišče v našem mestu.

m Ljudska univerza. Prihodnji ponedeljek bo ob pol 8. uri v mali kazinski dvorani literarni večer. Mladi, doslej še neznani pesnik g. Tone Seliškar recitira pesmi iz svoje zbirke »Bliskavice«. Pristavljamo, da recitator ni identičen z avtorjem pesniške zbirke »Trbovlje«. Vsi, ki se zanimajo za literaturo, pridite v obilnem številu!

m Predavanje o domači umetnosti. Na povabilo Zgodovinskega društva bo predaval dne 25. maja ob 8. uri zvečer v mariborski veliki kazinski dvorani pokrajinski konservator g. dr. Stele o umetnosti na Slovenskem. Predavanje bo pojasnjeval s sklopičnimi slikami. Meseca aprila je isti gospod predaval v Ptuj kot gost ondotnega Muzejskega društva in je bilo mestno gledališče, v katerem se je vršilo predavanje, do zadnjega kotička polno ukažljivega in za umetnost vnetega občinstva. Upamo, da tudi Maribor ne bo zaostal za Ptujem. Vstopnina bo prav skromna: za sedeže I. do III. vrste 5 D, za ostale sedeže 3 D, in za stojišča po 1 D. Predavanje je namenjeno proslavi 20 letnice Zgodovinskega društva.

m K predavanju o naši umetnosti. Ki se vrši — kakor poročamo na drugem mestu — v petek, pristavljamo, da so vstopnice na razpolago pri sluzi Studijske knjižnice, kazino. I. nadstropje in

pred predavanjem pri blagajni. Opozarjamo ponovno na kulturno važnost tega predavanja in pričakujemo kar najobilnejši obisk.

m Predavanje o astronomiji. G. polkovnik Phillipović je priredil sinoči že 5. predavanje iz astronomije. Zvezdaznanstvo je ena najmogočnejših ved, ki povzdiguje duha in ga vodi iz nižjih vsakdanjega človeškega življenja v neskončne kozmične prostore. Samo človek, ki se je poglubil z ljubeznijo v žudeža neba, more reči, da je njegov svetovni nazor zgrajen na trdnih temeljih. Zato moramo popularizacijo te lepe znanosti le pozdraviti. G. predavatelj je bil dober popularizator, če bi si zaslužal predavanja bolj sistematično in ako bi ne delal raznih skokov, ki nimajo z astronomijo nič skupnega. Sinočnje predavanje je bilo v tem oziru ponesrečeno; njegove meditacije o somnabulizmu, zlasti pri ene o ženski modi, so bila došla neumestna. Predavanje bi ne smelo trajati več kot eno uro, dočim je predavatelj mučil poslušalce dve uri. Pokrajine pa mesecu je opisal zelo živo, dasi mestoma nadležno gostobesedno. »Fantastičnost« se je kazala v načinu njegovega pripovedovanja, dočim je glede dejstev ostal v splošnem na stališču sodobne astronomske vede. Predavanje o mesecu bi telaj bilo prav zanimivo in v kulturnem oziru potrebno — mnogi ljudje namreč v svojem pojmovanju vseмира še vedno čakajo Kopernika in Newtona, zlasti pri nas, kjer n hče ne piše o astronomiji, »kraljici znanosti«, — toda predavatelj bi se moral temeljito pripraviti in ostati resen. Na ženski okus preračunani »ocvirki« odbijajo resnejše poslušalce. Tudi njegov jezik ni ravno Goethejev. Mučna in odbijajoča, odem škodljiva je rečca luč v dvorani. Toliko zaradi tega, ker se je o predavanjih začelo govoriti tudi v javnosti. — I. l. s.

m Decent dr. I. Matko se je vrnil od dociranja v Pragi in ordinira zopet v Slovenski ulici št. 4 ob naznanjenih urah.

m Izpit za plesnega učitelja je napravil pred državno komisijo v Beogradu s prav dobrim uspehom dne 15. t. m. naš rojak g. Jakob Pečnik. Izpita se je vdeležilo 14 kandidatov in kandidatinj, od katerih so ga položili trije z odliko, dva pa sta padla.

m Mesno dravsko kopališče (Ob bregu) je — kakor nam poroča mestni magistrat — zopet odprto.

m Kavarna v mestnem parku. Pri lepem vremenu dnevno koncert od pol 17. do pol 19. in od 19. do 24. ure. Sladoled in domače pecivo.

m Avstrijski železničarji. Okrajno glavarstvo nam piše: K notici »Avstrijski železničarji — kurji tatovi« v št. 115 Vasega cenj. lista blagovolite vzeti na znanje, da pridejo avstrijski železničarji vsi v Maribor z železnico. Na postajah Sv. Ilj in Pesnica je izstop prepovedan in so te postaje od orožništva zastražene. V mariborsko okolico prihajajo torej avstrijski železničarji še le iz mesta Maribor. Ker pa ima večina teh železničarjev civilne obleke, je ugotovitev identite le pri izhodu v mesto mogoča.

m Nesrečen skok z vlaka. V park-avarni uslužbena 17-letna Rozalija Vidovič se je v sredo popoldne peljala v Hoče. V vlaku je našla neko prijateljico, s katero se je po ženski navadi tako dobro zabavala, da je pozabila izstopiti, ko je vlak obstal. Še-le, ko se je vlak zopet premikal, se je spomnila, da ima vozni listek samo do Hoč. Hitro je pobrala svoje stvari ter skočila iz vozečega vlaka. Padla pa je tako nesrečno, da si je zlomila ključno kost ter desno plečnico. Rešilni oddelek jo je prepeljal v mariborsko bolnico.

m Požar pri Franzu. V sredo, dne 23. maja krog 21. ure je nastal v Franzovi avtogaraži na doslej še nepojasnjen način ogenj. Vsled vročine je eksplodiral tudi sód bencina. Monter Karl Levat in mehanik Karl Löschnig sta se trudila, da bi ogenj pogasila in rešila vsaj najdragocenejše stvari. Pri tem delu sta dobila opekline po rokah, prsih in glavi. Rešilni oddelek je oba obvezal ter prepeljal v bolnico. Gasilci, ki so prihiteli z novo brzgalno na lice mesta, niso stopili v akcijo, ker so domačini medtem ogenj že pogasili.

m Otrok radi nepazljivosti varuhov ponesrečil. Minuli torek je bil na Tržaški cesti povožen triletni Slavko Pupis. Vznik se otroku, ki je bežal čez cesto, ni mogel več izogniti in tako je otrok prišel pod voz in dobil več težjih poškodb, tako,

da je moral v bolnico. Krivdo nosi varuhinja Zora Pupis, ki se je, mesto, da bi pazila na tako prometni cesti na otroka, razgovarjala s svojo prijateljico ter poslušala vojaško godbo. Ovađena je radi tega državnemu pravdnstvu. V zadnjem času se je pripetilo že več takih slučajev. Zato opozarjamo občinstvo na to, da se bo proti vsakemu kriveu uvedlo sodnijsko postopanje.

m Tatvina koles. Doslej neznan zmovalič je na zadnjem živinskem sejmu ukradel mesarju Karlu Verglezu iz Rač njegovo kolo, ki ga je pustil stati na sejnišču ob nekem drevesu brez vsakega nadzorstva. Pred nakupom se svaril!

m Roparski napad, o katerem smo poročali v eni zadnjih števil, je že razvoljan. Dotičnemu mesarskemu pomočniku, ki je trdil, da ga je nekdo oropal, je njegov prijatelj, ko je opazil, v kako »nevarnem« položaju je »oropani«, odvzel uro in listino ter mu drugega dne prinesel vse na dom. Ker pa je toliko govoril o roparskem napadu in vznemirjal policijo, je po tem srečnem izidu preiskave poklonil večjo svoto za dobrodelne namene.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Četrtek, 24. maja: Zvesti tovariš, C.
Petek, 25. maja: zaprt.
Sobota, 26. maja: Hasanaginica, B. premijera.

Kultura in umetnost

»VII. umetniška razstava kluba »Gorhar« v veliki kazinski dvorani je odprta od 20. maja do 4. junija ob delavnikih od 10. do 13. ter od 15. do 18. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 14. ure. Ker gostujejo na tej razstavi ljubljanski umetniki, združeni v klubu »Vesna«, pozivamo našo javnost, da je pridno poseča.

Gospodarstvo.

g Tedenski živinski sejem v Zagrebu 23. maja. Sejem je bil dober. Mnogo se je kupevalo za Avstrijo. Cene: voli domači Ia 15—17.50 D, Ila 11.50—13.50, IIIa 8 do 8.50, bosanski Ila 10—12.50, IIIa 8—8.50, krave Ia 12.50—14, Ila 10—11.50, svinje Ia 25—27, Ila 23—24, teleta Ia 16.50—18, Ila 15—16, IIIa 14—15 D za 1 kg žive teže.

g Produktna borza 23. maja. Beograd: pšenica 380—420, kornuza 270. Novi Sad: pšenica bačka 425—450, ječmen bački 285, oves bački 295, kornuza bačka 255, moka »0« 650, »2« 612.50, »3« 550, »6« 500. Zagreb: V din. po 100 kg postavno bačka odn. vojvodinska postaja: pšenica 440 do 450, kornuza rumena 260—265, bela 290 do 300, rž 360—370, ječmen za pivovarne 320 do 340, za krmo 295—305, moka pšenična »0« 675—705, »2« 650—680, »4« 625—655.

g Dobava žice. V pisarni ekonomskega odelenja ministrstva vojne in mornarice v Beogradu se bo vršila dne 30. maja tl. ofertalna licitacija glede dobave 53.000 kg železne žice za vezanje prežanega sena. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava opeke. Pri ravnatelstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 4. junija tl. ofertalna licitacija glede dobave 400.000 komadov žgane opeke. — Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava metelj in mila. V pisarni smodnišnice v Kamniku se vrši dne 4. junija tl. ob 11. uri dopoldne denga ofertalna licitacija za dobavo 100 komadov rižnoslamnatih metelj št. 4 in 100 kg mila Zlatorog ali Gazela. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava vreč. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 2. junija tl. ofertalna licitacija glede dobave 400.000 novih vreč iz jute za drobno kuhinjsko sol. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Celjske vesti.

Osebná věst. G. Jos. Strmšek, policijski oficijal pri drž. policiji v Celju je bil imenovan policijskim pristavom ter pomaknjen v IX. čin. razred.

Smrtna kosa. Dne 21. tm. je umrl ro daljši bolezní v bolnici usmiljenit Bentov

Gradcu špediter in prokurist tvrdke Pelle, g. Karl Cölestin, star 36 let.

Pukovsko slavo slavi 28. tm. 39. poč. polk v Celju kot spomin na dan zavetja Črna v bojih 1. 1919 na Koroškem.

Plesni večer se vrši v mestnem gledališču v Celju v soboto dne 26. tm. Nastopi mlada umetnica gđ. Wisiakova, ki je žela v Ljubljani opetovano izvanredni uspeh. Celjski publiki je zasiguran lep umetniški užitek. Na glasovirju jo spremlja g. A. Balatka.

Mladeniški tabor na binkoštni ponedeljek je privabil iz vseh krajev, k sv. Jožefu precej vernih ovčic, ki so pod vodstvom svojih pastirjev napravili tudi obhod po mestu. Ta politično verska manifestacija naj bi bila nadomestilo za stotine obljub za časa volitev. Kako dolgo se bo ljudstvo zadovoljevalo s to duševno hrano, bomo videli.

Celjska kočja pod Dostom je bila o binkoštnih praznikih mnogobrojno obiskana. Splošna želja izletnikov pa je, da bi oskrbnitvo nudilo vsaj najpotrebnejša

okrepčila. Celjskemu odseku Savinjske podružnice SPD se priporoča, da si pridobi gostilniško koncesijo.

Za izletnike v Savinjsko dolino in proti Trbovljam je važno, da vozita od 1. junija naprej izletniška vlaka v obeh smeri ter odpeljeta iz Celja krog 5. ure zjutraj.

Objave.

§ »Nar. žel. glasb. društvo »Drava« n. znanja svojim pevcem in pevkam, da se vrši v petek dne 25. tm. ob 19. uri 30 min. skupna pevka vaja, za katero je polnoštevilna udeležba obvezna. — Odpor.

§ Čitalnica v Ljutomeru priredi v nedeljo 27. tm. v gostilni »Triglave« veselico s prijaznim sodelovanjem »Sloven. pevskega društva« in »Trške godbe«. Začetek ob pol 4. uri popoldne. Spored: 1. Koncert. (Godba, petje mošk. in meš. zborov.) 2. Srečolov. 3. Zabava s plesom. Vstopnina 4 D. Vljudno vabi odbor.

Dvonedstropna hiša z dvema trgovskima lokaloma na Aleksandrovi cesti s takojšnjim stanovanjem in praznim lokalom, se takoj prodaja. Poizve se v delikatesni trgovini Vinko Krstan, Aleksandrova cesta št. 13. 1026

Krasno arondirano posestvo 50 minut od železniške postaje Pesnica, obstoječe iz 7 orolov senokoše z lepim sadnim vrtem, 3 orala bukovega gozda, 1/4 orala novega vinograda in okoli 8 orolov prvovrstnih njiv, z zidanimi in opeko kritimi gospodarskimi poslopji, sa takoj prodaja. Cena po dogovoru. Naslov se izve pri Konradu Znuđerl, Frankopanova ulica št. 11 v Mariboru. 1027 2-1

Mala oznanila.

Za birmance! Velike izbire gotovih oblek po nizki ceni priporoča J. Vežjak, kontekcija, Vetrinska ul. 17. 909

Cement, opeko, slamo, seno, oves, koruzo, krompir, drva, premog ve no pri Andreju Oset, Maribor, Aleksandrova c. 57. Telefon 88. 930 20-11

Dobro mleko se dobi vsaki dan od 7. ure zjutraj do 18. ure zvečer v mlekarini Ivana Golob, Slovenska ulica št. 16. 1024 2-2

Novozidana hiša za dve družini, z vrtom, v bližini Maribora, se takoj prodaja. Naslov: Podlipni, Težne 37. 1023

Zamenjava stanovanja.

Snazno stanovanje v Sodni ulici z eno sobo in kuhinjo se zamenja s stanovanjem z dvema sobama in kuhinjo, event. tudi v okolici. Naslov pove uprava.

Ne pozabinaročnino!

Poslovodja

vešč korespondence, knjigovodstva in jezikov se sprejme. Le prvovrstna, samostojna, zanesljiva moč! Spričevala, reference in pogoji naj se vpošljejo na naslov:

Mariborska lesna industrija Maribor.

993 4-4

Modra galica in žveplo

dospale. — Prodaja se pri

Tonejc & Rozman, Maribor

Aleksandrova cesta 35. 924

P. n.

Cast nam je, Vam javiti, da smo se s tukajšnje

tvornico drož in špirita

Makso Zaloker d. z o. z. v Ljubljani

v tem smislu sporazumeli, da bomo cenjene odjemalce te tovarne odslej s prvovrstnim kvasom, izdelanim po navodilih združenih tovarn za kvas Mautner in Springer, Wien, v svoji novo zgrajeni tovarni za kvas in špirit točno in solidno postregli in prosimo za cenjeno Vašo naklonjenost in obilna naročila.

Zagotovimo Vas reelne postrežbe z blagom prvovrstne kakovosti.

Z odličnim spoštovanjem

Delniška družba pivovarne »Union«

Ljubljana.

P. n.

Oziraje se na predložene naznanilo, dovoljujemo si Vam sporočiti, da smo se s tukajšnje Delniško družbo pivovarne »Union«, Ljubljana 7, v tem smislu sporazumeli, da ji odstopimo odslej postrežbo cenjenih svojih odjemalcev.

Zahvaljujoč se Vam za doslej izkazano naklonjenost, Vas obenem prosimo, da isto ohranite tudi v bodoče prevzemnici naših poslov v tovarni

Delniški družbi pivovarne »Union«, ki Vas bo z vedno svežim in prvovrstnim izdelkom iz svoje novo zgrajene tovarne za kvas izdelanim po navodilih združenih tovarn za kvas Mautner in Springer, Wien, postregla in gotovo v vsakem oziru zadovoljila.

Z odličnim spoštovanjem 1023

tvornica drož in špirita

Makso Zaloker d. z o. z.

Ljubljana.

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenila Rosandra. (Dalje.) (94)

»Bala se je, česa vendar?«

»Da bi mogoče vzbudila vašo jezo, ako bi vse dobro ne izpadlo. — Bala se je tudi kraljevega maščevanja in tako je sprejela rajše veliko svoto denarja in odšla ter pustila stopiti na svoje mesto drugo, bolj pogumno in odločno.«

»In ta druga si pač ti?«

»Da, milostiva,« — je potrdila Julija skoro temno-rudeča od sramu.

»Ti torej — in kaj bi ti morala storiti?«

»Morala bi pregovoriti milostivo, da se vležete in zaspate, — da bi okoli desete ure že dobro, globoko spali.«

»In potem?«

»Ob desetih bi one osebe potrkale na zunanja vrata, katere bi jim jaz morala odpreti.«

»In potem?«

»Ne vem nič natančnega več, gospa. — Le ker sem se trudila, da bi razumela njihove namene, se mi vse dozdeva, da...«

»Kaj vendar? — Hitro, — govori, ne vidiš, da bo kmalu deseta ura?«

»Da, — nameravajo menda zaseči milostivo gospo in potem jo — na en ali drugi način, tudi z grožnjami prisiliti, da piše Njega Velikanstvu...«

To je pretreslo Ivano.

»Kralj bi potem — na povabilo milostive — prišel takoj semkaj in — drugega ne vem ničesar — ne, ničesar!«

»Ali jaz uganem to, kar ti ne veš!« — je mrmrala Ivana skoraj neslišno. — »To je past za Ludvika. — Oh, kako naj mu to vendar sporočim?«

V istem hipu je lahno potrkalo na cestna vrata.

»Evo jih — — je zaklicala v strahu Ivana. — Obvesti jih, javi se jim, da ne odprejo.«

»Sem že storila, gospa. — Ker sem hotela na vsak način rešiti vas, sem storila vse potrebno. — Zaprla sem vrata od znotraj z obema ključavnicama. — Evo vam ključa!«

Julija je vrgla na mizo ključ, katerega je imela v žepu. — »Kaj naj storim, — kaj naj storim,« — je šepetala Ivana in spraševala samo sebe.

»Pobegniti, gospa, — pobegniti takoj!« — Glejte, zopet trkajo, že bolj glasno. — Čudno se jim zdi, da jim še ne odprejo. Moj Bog, pa če se domislijo in pridejo semkaj skozi vrta! — Ah, gospa, bežite, bežite — Trenutek še — pa bo prekasno!«

Ah, da — pobegniti in obvestiti kralja!«

»Pridite, pridite vendar!«

Kot da jo je strah že vso prevzel, je Julija hitro pograbila Ivano za roko in medtem, ko so odmevali novi udarci po vratih, jo je vlekla po vrtu ter se tresoč po cellem telesu vstavila pri vrtnih vraticah.

»Počakajte gospa, hočem se prepričati, če se vam od te strani ni ničesar bati.«

»Poplačana bodeš kraljevsko, — ji je rekla Ivana. —

Julija je odprla vratica ter hitro pogledala na okoli.

»Nobenega ni,« — je zašepetala, — bežite, gospa, bežite!«

Ivana je prestopila prag —

»In ti,« — je mahoma vprašala. —

»Pridi, — beži z mano!«

Ah, bežite, — bežite vendar, — ji je odvrnila Julija na njeno povabilo. — Potem pa je hitro stopila nazaj, zaklenila dobro in zapahnila vrata.

Potem je obstala vsa zasopla in se nekoliko pomirila, kajti njen nemir je bil slednjič prav resničen, — poslušala

je, kako so se po peščenem odhajevali koraki Ivane, hitro in lahno bežeče.

Ko je vstopila zopet v hišo, je poklicala Nikolino.

»V petih minutah mora biti vse temno v hiši.«

»Da in o polnoči, ko bode potrkalo.«

»Bodem odprla!«

»In boš vodila, onega, ki vstopi, do sobe milostive gospe.«

Ko je to ukazala dekli, je Julija hitro šla v Ivanine gorenje sobe ter se tam oblekla v čisto podobno obleko, kot je bila ona, katere je po navadi nosila Ivana.

XXXIII.

Hiša Réservoirs.

Ko je zaslišala Ivana, da so se zaloputnila vrtna vrata za njo in da Julija ni prišla, da bi jo spremljala, jo je spreletela gotovost, da je bila pač najbrže izdana od nje, ki je zagotavljala, da jo hoče rešiti. — Mislila je vrniti se, hotela na vsak način nazaj v hišo — ali — pa če je Julija govorila resnico? —

Slišala je, kako so ropotali po vratih in nevarnost, ki je pretila kralju, jo je stresala.

»Oh, — oh,« — je stokala, — »prvo, pred vsem drugim on. — Treba, da ga obvestim, da ga obvarujem, — da ga rešim!«

In začela je teči. — oddaljujči se bolj kot mogoče od vhoda, — čeprav bi morala pozneje narediti večji ovinek pri povratku v Versailles.

Odločila se je bila, — hotela je najprej v grad, — obvestiti kralja, da mu preti velika nevarnost, ako bi se hotel podati k hišici.

Ko je pa ravno stopila pod skupino dreves, je opazila senco, ki se je premaknila, — se prikazala na temnem ozadju.

Komaj je premagala krik strahu. — Toda bila je pogumna, — iz nedri je potegnila malo bodalce z zlatim cizeliranim držajem in z zapovedujočim, trdim glasom je spregovorila:

»Kdor ste že, — pustite me mimo, jaz hočem tod mimo, — kavalir ali berač, — kar delate, je nevedno, nizkotno. — Ali — jaz sem odločena, da se branim, — pogledite le-to!«

Senca se je umaknila, stopila za korak nazaj, in — z glasom, v katerem je trepetal zatajen stok:

»Moja nesreča je nezmerna, — ker sem vas, čeprav le za hip, vstrašil, se pokazal vašim očem, kakor kak brezčasten tat. — ropar!«

»Vitez d' Assas,« — je vzkliknila Ivana.

»Da, gospa, — vitez d' Assas, ki prihaja, da vam pokloni svojo ljubezen in da vam ponudi svoj meč v vašo bran!«

Vzklik Ivane je bil sedaj vesel. — Ponudila mu je obe roki v pozdrav z radostjo.

Ah, — vitez, — v okoliščinah, v katerih se nahajam: me ne bi mogel nikdar navditi s takim zaupanjem kot vi!«

Vzklik, besede in geste so kavalirja ganile in mu vzbudile upanje, katerega si nikoli ni upal gojiti. — Njegovo srce se je razširilo in burno vdarjalo v božanstvenem slavošpevu ljubezni.

Ah, — pred vsem, — je govorila Ivana, — pojdiva stran od tod!«

Naslonite se na mojo roko, — mada, — bodite prepričana, da se v spremstvu, varstvu teh mišic nimate ničesar bati. —

Ah — da — to dobro vem, — je odzvala Ivana in se oprla na roko, ki jo je d' Assas ponudil.

In oddaljila sta se...

D' Assas se je zdela, da se najlepše sanje uresničujejo! — Ivana, naslonjena na njegovo roko, — pod njegovim varnim, zvestim varstvom, — Kaki nebeski sladki, — nepozabni trenutki! —

Kot zamaknjen je vodil njo — svojo ljubljeno, edino izvoljenko.

Ali — prej kot za d' Assasa, je postal molk mučen za Ivano.

(Dalje prih.)